

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๕๒ - ๕๓/๒๕๔๘

วันที่ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

เรื่อง ศาลแขวงอุบลราชธานีส่งคำโต้แย้งของจำเลยเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗ หรือไม่

ข้อเท็จจริงในคำร้องที่หนึ่ง

ศาลแขวงอุบลราชธานีขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมส่งความเห็นของผู้ร้อง นายตำรวจ จันทวงศ กับพวกรวม ๘ คน ซึ่งเป็นจำเลยในคดีอาญาหมายเลขคำที่ ๑๕๓๒/๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีผู้ร้องโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗ หรือไม่ โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

พนักงานอัยการประจำศาลแขวงอุบลราชธานี ฟ้องผู้ร้องต่อศาลแขวงอุบลราชธานีว่า เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕ ผู้ร้องได้กระทำความผิด คือ

ก. ร่วมกันมีสุราแช่ บรรจุอยู่ในถังพลาสติกสีดำจำนวน ๕ ถัง ปริมาณน้ำสุราแช่ ๒๐๐ ลิตร และบรรจุในกระติกน้ำ จำนวน ๑ กระติก ปริมาณน้ำสุราแช่ ๕ ลิตร รวมปริมาณน้ำสุราแช่ทั้งหมด ๒๐๕ ลิตร ไว้ในครอบครองโดยจำเลยทั้งแปดรู้อยู่แล้วว่าเป็นน้ำสุราที่ทำขึ้นโดยฝ่าฝืนกฎหมาย

ข. ร่วมกันมีสุรากลั่นบรรจุขวดสีน้ำตาล จำนวน ๖๒๓ ขวด รวมปริมาณสุรากลั่น ๓๘๕.๓๗๕ ลิตร ไว้ในครอบครองโดยผู้ร้องรู้อยู่แล้วว่าเป็นสุราที่ทำขึ้นโดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย

ก. ร่วมกันมีเชื้อสุราบรรจุอยู่ในปี๊บ จำนวน ๑ ปี๊บ น้ำหนัก ๑ กิโลกรัม ไว้ในครอบครอง ทั้งนี้ผู้ร้องไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต และมีได้เป็นผู้ซื้อหรือได้เชื้อสุราดังกล่าวมาจากผู้ได้รับใบอนุญาต อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย

ขอให้ลงโทษผู้ร้องตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๒ ทวิ มาตรา ๔๕ พระราชบัญญัติสุรา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๕๗ มาตรา ๖ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๑ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ฉบับที่ ๖ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๔

ผู้ร้อง ยื่นคำให้การปฏิเสธฟ้องและโต้แย้งว่า โจทก์ฟ้องคดีนี้เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อย ขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ โดยชัดแจ้ง เนื่องจากพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ เป็นการกล่าวถึงการมีเชื้อสุราและสุราแช่ไว้ในครอบครองโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเป็นความผิดที่มีโทษทางอาญาแต่เดิม ภายหลังได้มีการตราบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗ ซึ่งเป็นการบัญญัติให้การรับรองคุ้มครองสิทธิของปวงชนชาวไทยในเรื่องการใช้สิทธิที่จะอนุรักษ์ฟื้นฟูภูมิปัญญาชุมชนท้องถิ่นในการผลิต เครื่องดื่มสุราแช่ของตนหรือในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรของตนให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้นในทางเศรษฐกิจ เพื่อการบริโภค เพื่อการประกอบอาชีพหรือประกอบกิจการและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม เพื่อมิให้มีการผูกขาดตัดตอนและขจัดความไม่เป็นธรรมในการพัฒนาแข่งขันการผลิตเชื้อสุราหรือสุราแช่ และเป็นการสนองนโยบายแห่งรัฐที่จักต้องดำเนินการให้มีการกระจายโอกาส กระจายรายได้อย่างเป็นธรรม อันจะเป็นการสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาด ป้องกันและผูกขาดตัดตอน ทั้งทางตรงและทางอ้อมในเรื่องเกี่ยวกับการใช้ภูมิปัญญาผลิตเชื้อสุราหรือสุราแช่ และขอให้ศาลแขวง อุบลราชธานีส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗

ข้อเท็จจริงในคำร้องที่สอง

ศาลแขวงอุบลราชธานี ขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมส่งความเห็นของผู้ร้อง นางมน สามิลา ซึ่งเป็นจำเลยในคดีอาญาหมายเลขคำที่ ๒๗๗๕/๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีผู้ร้องโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ และมาตรา ๘๗ หรือไม่ โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

พนักงานอัยการประจำศาลแขวงอุบลราชธานี ฟ้องผู้ร้องต่อศาลแขวงอุบลราชธานีว่า เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๕ ผู้ร้องได้กระทำความผิดต่อกฎหมายหลายกรรมต่างกัน คือ

ก. ทำสุรา คือ สุราแช่ มีแรงแอลกอฮอล์ไม่เกิน ๑๕ ดีกรี ซึ่งสามารถดื่มกินได้ มีอาการมึนเมา เช่นเดียวกับน้ำสุรารัฐบาล บรรจุในถังพลาสติก จำนวน ๔๐ ใบ ปริมาณน้ำสุราแช่รวม ๑,๗๔๐ ลิตร โดยไม่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพสามิต หรือเจ้าพนักงานสรรพสามิตผู้ทำการแทน อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย

ข. ทำสุรา คือ สุรากลั่น มีแรงแอลกอฮอล์เกินกว่า ๑๕ ดีกรี ซึ่งสามารถดื่มกินได้ มีอาการมึนเมาเช่นเดียวกับน้ำสุรารัฐบาล บรรจุในถังพลาสติก จำนวน ๒ ใบ แกลลอนพลาสติก จำนวน ๕ ใบ ปริมาณน้ำสุรากลั่นรวม ๑๒๕ ลิตร โดยไม่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพสามิตหรือเจ้าพนักงานสรรพสามิตผู้ทำการแทน อันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย

ค. มีน้ำสุรา คือ สุราแช่ ซึ่งมีแรงแอลกอฮอล์ ไม่เกิน ๑๕ ดีกรี บรรจุในถังพลาสติก จำนวน ๔๐ ใบ ปริมาณน้ำสุราแช่ รวม ๑,๗๔๐ ลิตร ไว้ในครอบครองโดยจำเลยรู้อยู่แล้วว่าเป็นน้ำสุราที่ทำขึ้นโดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย

ง. มีน้ำสุรา คือ สุรากลั่น ซึ่งมีแรงแอลกอฮอล์เกินกว่า ๑๕ ดีกรี บรรจุในถังพลาสติก จำนวน ๒ ใบ แกลลอนพลาสติก จำนวน ๕ ใบ ปริมาณน้ำสุรากลั่นรวม ๑๒๕ ลิตร ไว้ในครอบครองโดยผู้ร้องรู้อยู่แล้วว่าเป็นน้ำสุราที่ทำขึ้นโดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย

จ. ขายสุราแช่ สุรากลั่น ซึ่งเป็นสุราที่ทำขึ้นโดยฝ่าฝืนมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้แก่ประชาชนทั่วไป ในปริมาณขวดขนาด ๐.๗๕๐ ลิตร ราคาสุรากลั่นขวดละ ๔๐ บาท สุราแช่ขวดละ ๑๐ บาท อันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย

ฉ. มีภาชนะ เครื่องกลั่นสำหรับทำสุรา คือถังเหล็กปิดปากเจาะรูข้างจำนวน ๑ ใบ กะละมัง อะลูมิเนียมก้นเกลี้ยง จำนวน ๑ ใบ ท่อคงคาและแป้นรองรับสุรา จำนวน ๒ อัน กระทะอะลูมิเนียม ก้นเกลี้ยงจำนวน ๑ ใบ สายยางพลาสติก จำนวน ๑ เส้น และขาเหล็กวงกลม ๓ ขา จำนวน ๑ ตัว ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพสามิต หรือเจ้าพนักงานสรรพสามิตผู้ทำการแทน

ขอให้ลงโทษผู้ร้องตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๕ พระราชบัญญัติสุรา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๕๖ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓ มาตรา ๕๑ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ฉบับที่ ๖ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๔

ผู้ร้อง ยื่นคำให้การปฏิเสธฟ้องและโต้แย้งว่า เป็นคนเชื้อชาติและสัญชาติไทย มีอาชีพเป็นเกษตรกรทำนา จึงได้รับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเท่าเทียมกับบุคคลอื่น ผู้ร้องถูกจับกุมคุมขังทำให้เสื่อมเสียอิสรภาพโดยฝ่าฝืนต่อกฎหมายด้วยการใช้อำนาจองค์กรของรัฐโดยมิได้คำนึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อันเป็นการละเมิดต่อผู้ร้อง ด้วยการถูกกล่าวหาและจับกุมคุมขังเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ ซึ่งผู้ร้องเห็นว่าการกระทำดังกล่าวของเจ้าหน้าที่รัฐเป็นการใช้อำนาจละเมิดต่อผู้ร้อง ทำให้ผู้ร้องได้รับความเสียหาย และขอให้ศาลแขวงอุบลราชธานี ส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ และมาตรา ๘๓

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องทั้งสองแล้ว เห็นว่า เป็นกรณีที่ศาลแขวงอุบลราชธานีจะใช้พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๕ ตามคำร้องที่หนึ่ง มาตรา ๔ และมาตรา ๕ ตามคำร้องที่สอง บังคับแก่คดี ซึ่งผู้ร้องทั้งสองคำร้องโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๓ กรณีต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ เมื่อศาลแขวงอุบลราชธานี ขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมส่งความเห็นที่โต้แย้งดังกล่าวเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจรับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัยได้ และเห็นว่าคดีทั้งสองคำร้องนี้มีประเด็นบางมาตราเป็นอย่างเดียวกัน จึงให้รวมพิจารณาและวินิจฉัยในคราวเดียวกัน

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๓ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๖ “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้”

มาตรา ๒๗ “สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง”

มาตรา ๓๒ “บุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้”

มาตรา ๔๖ “บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรา ๔๘ “สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบมรดกย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบมรดกย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรา ๕๐ “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาด หรือขจัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน”

มาตรา ๘๓ “รัฐต้องดำเนินการให้มีกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม”

มาตรา ๘๗ “รัฐต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาด กำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม คุ้มครองผู้บริโภค และป้องกันการผูกขาดตัดตอนทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งยกเลิกและละเว้นการตรากฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมธุรกิจที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็น

ทางเศรษฐกิจ และต้องไม่ประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีการสาธารณูปโภค”

พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

.....

“สุราแช่” หมายความว่า สุราที่ไม่ได้กลั่นและให้หมายความรวมถึงสุราแช่ที่ได้ผสมกับสุรากลั่นแล้ว แต่ยังมีแรงแอลกอฮอล์ไม่เกินสิบห้าดีกรีด้วย

“สุรากลั่น” หมายความว่า สุราที่ได้กลั่นแล้วและให้หมายความรวมถึงสุรากลั่นที่ได้ผสมกับสุราแช่แล้ว แต่มีแรงแอลกอฮอล์เกินกว่าสิบห้าดีกรีด้วย

“เชื้อสุรา” หมายความว่า แป้งเชื้อสุรา แป้งข้าวหมัก หรือเชื้อใด ๆ ซึ่งเมื่อหมักกับวัตถุดิบหรือของเหลวอื่นแล้ว สามารถทำให้เกิดแอลกอฮอล์ที่ใช้ทำสุราได้”

มาตรา ๕ “ห้ามมิให้ทำสุราหรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี

การออกใบอนุญาตให้ทำสุราสำหรับใช้ในบ้านเรือน ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง”

มาตรา ๒๕ “ห้ามมิให้ผู้ใดมีเชื้อสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตตามความในมาตรา ๒๔ หรือเป็นผู้ซื้อ หรือได้มาจากผู้ได้รับใบอนุญาตดังกล่าวแล้ว”

ประเด็นที่ว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๒๗ หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ เป็นบทบัญญัติทั่วไป ที่บัญญัติว่า รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ หากขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัตินั้นจะใช้บังคับมิได้ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติทั่วไป ที่เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง โดยเฉพาะคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ เป็นหลักการทั่วไปที่หน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ ของรัฐจะต้องถือปฏิบัติ ดังนั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๒๗ จึงไม่ใช่เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่บุคคลจะอ้างได้ว่า มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่วินิจฉัยตามบทมาตราดังกล่าว

กรณีจึงมีข้อพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ และ มาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักการเกี่ยวกับการที่บุคคลจะถูกลงโทษทางอาญาว่า บุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้ ส่วนพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ บัญญัติบทนิยาม คำว่า “สุราแช่” “สุรากลั่น” “เชื้อสุรา” ฯลฯ เป็นเรื่องกำหนดความหมายของคำว่า สุราแช่ สุรากลั่น และเชื้อสุรา มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดทำสุรา หรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี วรรคสอง เป็นเรื่องกำหนดเงื่อนไขในการจะออกใบอนุญาต มาตรา ๒๕ เป็นบทบัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดมีเชื้อสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตตามความในมาตรา ๒๔ หรือเป็นผู้ซื้อ หรือได้มาจากผู้ได้รับใบอนุญาตดังกล่าวแล้ว เป็นบทบัญญัติถึงการกระทำที่เป็นความผิดและกำหนดโทษแก่บุคคลที่กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ ซึ่งเป็นไปตามหลักการที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ บัญญัติไว้ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒

ประเด็นที่ว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ มีเจตนารมณ์ให้บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของตนเองเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนเอง การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชนให้ได้ประโยชน์ร่วมกัน สำหรับจารีตประเพณี ศิลปะ หรือวัฒนธรรมอันดีของชุมชนก็ให้อนุรักษ์ไว้ แต่สิทธิตามที่กล่าว จะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติด้วย ซึ่งขณะนี้ยังไม่มียกเว้นบทบัญญัติของกฎหมายเรื่องสิทธิของบุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมบัญญัติไว้ จึงไม่อาจอ้างได้ว่าพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖

ประเด็นที่ว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ จัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินอาจมีได้ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ทั้งนี้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้” การจำกัดสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ ซึ่งต้องเป็นไปตามเงื่อนไขของมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่งด้วย จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินอาจมีได้ สำหรับพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ บัญญัติบทนิยาม มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติห้ามทำสุราหรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี และวรรคสอง บัญญัติว่า การออกใบอนุญาตให้ทำสุราสำหรับใช้ในบ้านเรือน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งเป็นเรื่องห้ามทำสุรา หรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง และการออกใบอนุญาตให้ทำสุรา ส่วนมาตรา ๒๕ บัญญัติห้ามมิให้ซื้อสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๒๔ หรือเป็นผู้ซื้อ หรือได้มาจากผู้ได้รับใบอนุญาตดังกล่าว ซึ่งมาตรา ๒๔ ได้บัญญัติห้ามทำหรือขายซื้อสุรา เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต มาตรา ๒๕ จึงเป็นบทบัญญัติที่ห้ามมิให้ซื้อสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต หากฝ่าฝืนมีความผิดและมีโทษไม่ได้เกี่ยวกับบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิในทรัพย์สินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘

ประเด็นที่ว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ จัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และวรรคสอง บัญญัติ

ข้อยกเว้นเรื่องการจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพไว้ว่า เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค ฯลฯ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ เป็นเรื่องบทนิยาม เรื่องการห้ามทำสุรา หรือมีภษณะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่ได้รับใบอนุญาต และเรื่องห้ามมีเชื้อสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่ได้รับใบอนุญาต ซึ่งแม้จะเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพในการทำสุรา แต่ก็ได้ไม่ได้ห้ามเด็ดขาด โดยกำหนดให้ต้องขออนุญาตทำสุรา หรือมีเชื้อสุราได้จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประกอบกับพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มีความมุ่งหมายเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน จัดระเบียบการประกอบอาชีพการทำสุราและคุ้มครองผู้บริโภคสุรา แม้จะเป็นการจำกัดเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง แต่กรณีก็ต้องด้วยข้อยกเว้นตาม มาตรา ๕๐ วรรคสอง และเป็นการจำกัดเสรีภาพเท่าที่จำเป็นและไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งเสรีภาพในการประกอบอาชีพสุรา เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง ดังนั้นพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ ประกอบมาตรา ๒๕ เฉพาะความหมายของเชื้อสุราในส่วนที่ไม่ได้หมายความว่าถึงแม้ข้าวหมัก และมาตรา ๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐

ประเด็นที่ว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ และพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ และ มาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ หรือไม่

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ บัญญัติว่า “รัฐต้องดำเนินการให้มีการกระจายรายได้ อย่างเป็นธรรม” และ มาตรา ๘๓ บัญญัติว่า “รัฐต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัย กลไกตลาด กำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม คุ้มครองผู้บริโภค และป้องกันการผูกขาดตัดตอน ทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งยกเลิกและละเว้นการตรากฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมธุรกิจที่ไม่สอดคล้อง กับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ และต้องไม่ประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็น เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีสาธารณสุข โภค” เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๓ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๕ ว่าด้วยแนวนโยบาย

พื้นฐานแห่งรัฐ ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บทบัญญัติในหมวดนี้มีไว้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการตรากฎหมายและการกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามมาตรา ๒๑๑ คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดิน ต้องชี้แจงต่อรัฐสภาให้ชัดเจนว่าจะดำเนินการใดเพื่อบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ และต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการรวมทั้งปัญหาและอุปสรรค เสนอต่อรัฐสภาปีละหนึ่งครั้ง” รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗ จึงเป็นบทบัญญัติที่มีไว้เป็นแนวทางในการตรากฎหมาย และกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล อยู่ในความควบคุมตรวจสอบของรัฐสภา เป็นเรื่องการกำหนดนโยบายบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล ภายใต้การควบคุมของรัฐสภา สำหรับพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ห้ามมิให้ทำสุรา และขายเชื้อสุรา ไม่ได้เกี่ยวกับแนวนโยบายแห่งรัฐแต่อย่างใด พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๗

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีมติเป็นเอกฉันท์ว่า

๑. พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๘๗

๒. พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๘ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗

๓. พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ ประกอบมาตรา ๒๕ เฉพาะความหมายของเชื้อสุราในส่วนที่ไม่ได้หมายความว่าความถึงแป้งข้าวหมัก และมาตรา ๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐

นายกระมล ทองธรรมชาติ

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายจิระ บุญพจนสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายปรีชา เถลิมนิชย์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายพัน จันทรปาน	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายมงคล สระฐาน	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายมานิต วิทยาเต็ม	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุธี สุทธิสมบูรณ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุวิทย์ ธีรพงษ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นางเสาวนีย์ อัสวโรจน์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอุระ หวังอ้อมกลาง	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ